

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Gemeente Meierijstad

Dhr. H. van Dijk

Postbus 10001

5460 DA VEGHEL

Kenmerk: Wbgmv 573577165-53710

Datum: 26 januari 2026

Behandeld door: M. Scholtes

E-mail: m.scholtes@ggdgmvm.nl

Onderwerp: Gezondheidskundige beoordeling initiatief Pater Visserlaan 12 Veghel

Geachte heer Van Dijk,

Op 24 november jl. heeft de Omgevingsdienst Brabant Noord namens de gemeente team Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de GGD'en in Brabant benaderd met het verzoek te adviseren over de gezondheidsaspecten die de gemeente kan meewegen in haar considerans met betrekking tot de wijziging van de vergunning van de varkenshouderij gelegen aan de Pater Visserlaan 12 te Veghel. Aanvankelijk waren er onduidelijkheden in de aanvraag waardoor het adviesverzoek op on hold is gezet. Op 8 januari 2026 heeft de omgevingsdienst de GGD laten weten dat onduidelijkheden in de adviesaanvraag zijn weggenomen en aangegeven dat de beoordeling door de GGD kan worden uitgevoerd.

De uitkomsten van het RIVM-onderzoek Veehouderij en Gezondheid (VGO)^{1, 2, 3} en het endotoxinen-onderzoek⁴ benadrukken het belang om gezondheid mee te wegen bij ontwikkelingen van intensieve veehouderijen. Ook in wetenschappelijke literatuur is in de afgelopen jaren veelvuldig onderzoek gepubliceerd dat onderbouwing geeft voor de relatie tussen het wonen in de nabijheid van veehouderijen en gezondheidseffecten^{5,6,7}. Het advies is gevraagd in navolging van de Handreiking veehouderij en volksgezondheid 2.0 (2018). De gezondheidskundige beoordeling die ten grondslag ligt aan de conclusie en adviezen zijn in een aparte bijlage ingevoegd.

Gebruikte gegevens en juistheid daarvan

In de beoordeling is de GGD ervan uitgegaan dat de gemeente zelf de milieugegevens zoals aangeleverd voor de vergunningaanvraag door het bedrijf op juistheid heeft gecontroleerd. Bij de beoordeling is enkel rekening gehouden met de uitbreiding aan de Pater Visserlaan te Veghel. Er is

¹ Veehouderijen en gezondheid omwonenden (VGO), Maassen K, et al, 2016

² Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies). Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen, Hagenaars T, Hoeksma P, de Roda Husman AM, Swart A, Wouters, 2017

³ Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III - Longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2014 – 2016, IJzermans CJ, Smit LAM, Heederik DJJ en Hagenaars TJ, 2018

⁴ Emissies van endotoxinen uit de veehouderij, Ogink, N, et al. 2016

⁵ Endotoxin and particulate matter emitted by livestock farms and respiratory health effects in neighbouring residents. De Rooij e.a. Environment International; 2019.

⁶ Residential proximity to livestock animals and mortality from respiratory diseases in The Netherlands: A prospective census-based cohort study. Simões e.a. Environment International; 2022.

⁷ Short-term residential exposure to endotoxin emitted from livestock farms in relation to lung function in non-farming residents. De Rooij e.a. Environment International 2024.

geen rekening gehouden met andere, mogelijk gelijktijdige uitbreidingen van veehouderijen in de directe omgeving van het bedrijf. De GGD baseert haar beoordeling op de volgende documenten:

- Bijlagen vergunningen (incl. mer. beoordelingsplicht), De Hei Agro Mariaheide B.V. Pater Visserlaan 12 5464 RB VEGHEL, DLV advies, 22-05-2025; aangevuld op 19-08-2025 & 18-11-2025
- Rapportage gezondheid De Hei Agro Mariaheide B.V. Pater Visserlaan 12 5464 RB Veghel, DLV advies, 19-08-2025
- Rapportage geurhinder omgevingsverordening Noord-Brabant. DLV advies 18-08-2025
- Akoestisch onderzoek voor De Hei agro Mariaheide BV aan de Pater Visserlaan 12 te Veghel in verband met een aanvraag omgevingsvergunning, 18 september 2025, Geurts Technisch Adviseurs

Situatiebeschrijving

	Vergund 15-1-2013	beoogd	verschil
Gespeende biggen	2.560	6900	+4340
vleesvarkens	2.000	1120	-880
guste- en dragende zeugen	630	1090	+460
Dekberen	0	2	+2
opfokzeugen	360	0	-360
Kraamzeugen	176	176	0
Overig rundvee van > 2jaar	50	0	-50
Zoogkoeien	0	200	+200
Jongvee	0	140	+140
Paarden	8	10	+2

- Voor uitbreiding van stal 1 op Pater Visserlaan 12 (het bovenste gedeelte) en voor stal 3 is op 3 juni 2008 een bouwvergunning verleend. Deze stallen zijn echter niet gebouwd. Het voornemen ziet toe op een gewijzigde realisatie van deze bebouwing. Er is een gewijzigde bouwvergunning (verleend 20-3-3-25) als een nieuwe bouwvergunning voor stal 4 aangevraagd.
- De wijziging betreft het wijzigen van diercategorieën, wijziging van het aantal dieren/ dierbezetting en type luchtwasser binnen bestaande en nieuwe gebouwen.

Emissies op jaarbasis

	Vergund	beoogd	verschil
Ammoniak (kg)	3648,56	3611,62	-36,94 (-1%)
Geur (ou/s)	52820,8	57700,94	+4880,14 (+9,2%)
Fijnstof (g)	185174	202766	+17592 (+9,5%)

- In de beoogde situatie neemt de geur- en fijnstofemissie toe. Een toename van de PM10 (fijnstof) emissie is vanuit gezondheid gezien ongunstig omdat het bijdraagt aan de deken van fijnstof die boven Nederland hangt. Bekend is dat ook onder de wettelijke norm van fijnstof gezondheidseffecten optreden.
- De ammoniakemissie draagt bij aan de vorming van secundair fijnstof. Hierdoor is het advies te streven naar een zo laag mogelijke emissie. In de beoogde situatie is deze nagenoeg gelijk aan de vergunde situatie.
- De toename van de geuremissie heeft mogelijk effect op de geurbelasting in de directe omgeving. In de paragraaf geur wordt hier nader op ingegaan.

- Mest wordt zowel binnen als buiten percelen van de inrichtinghouder uitgereden. Het uitrijden vindt plaats conform de geldende wetgeving

Afstanden:

- De woning aan de Pater Visserstraat 11 ligt op circa 150 meter vanaf de inrichting. In de beoogde situatie worden verschillende wijzigingen doorgevoerd welke geen negatief effect hebben op de afstand tot deze woning. De dichtstbijzijnde woning buiten de bebouwde kom is Pater Visserstraat 13, de afstand bedraagt 144 meter (bron: beoordeling MER).
- De dichtstbijzijnde woning binnen de bebouwde kom is Meester Schendelerstraat 12, de afstand bedraagt 820 meter (bron handreiking volksgezondheid, en rapportage geurberekeningen).
- Gemeten vanaf de grens van de inrichting ligt er negen geurgevoelige object binnen een straal van 250 meter. Door de GGD wordt aanbevolen een afstand van minimaal 250 meter aan te houden tussen een gevoelige bestemming en veehouderijen. Is dit niet mogelijk, dan wordt een locatiespecifieke beoordeling uitgevoerd, zoals in deze adviesbrief is opgenomen.

Conclusie

Op basis van de risicobeoordeling zijn de volgende gezondheidsaspecten belangrijk om mee te wegen bij de wijziging van de vergunning van de veehouderij gelegen aan de Pater Visserstraat 12 te Veghel:

- In de beoogde ontwikkeling is sprake van een toename van de emissies van geur en fijnstof. Een toename van de emissie van fijnstof is ongunstig vanuit gezondheid gezien omdat dit bijdraagt aan de fijnstofdeken die boven Nederland hangt en daarmee kan leiden tot een toename van de fijnstofblootstelling (immissie). Bekend is dat ook onder de wettelijke fijnstofnormen gezondheidseffecten kunnen optreden. De emissie van ammoniak neemt met 1% af ten opzichte van de vergunde situatie. Ammoniak kan leiden tot de vorming van secundair fijnstof. Omdat dit pas op grotere afstand van de bron plaatsvindt, zal een afname van de ammoniakemissie en daarmee samenhangend een afname van de vorming van secundair fijnstof niet direct tot gezondheidswinst in de nabije omgeving leiden, maar bijdragen aan de totale fijnstofdeken die over Nederland hangt. Uit het VGO onderzoek blijkt dat de longfunctie lager is bij mensen wanneer de concentratie ammoniak in de lucht hoog is. Vandaar dat de GGD adviseert om bij een ontwikkeling te streven naar een lagere emissie van ammoniak en fijnstof.
- De emissie van geur neemt in de beoogde situatie toe ten opzichte van de vergunde situatie, hetgeen vanuit gezondheid een ongewenst effect is. Wat dit betekent voor de geurimmissie wordt in deze brief toegelicht.
- Aangegeven wordt in de rapportage gezondheid dat binnen een straal van 250 meter zowel in de vergunde als beoogde situatie negen burgerwoningen van derden liggen (Pater Visserstraat 7, 8, 8a, 9, 10, 10a, 11, 13 en 14). De GGD adviseert 250 meter als minimumafstand tussen veehouderij en burgerwoningen aan te houden. Uit onderzoek blijkt dat hoe dichter een veehouderij ligt bij woningen hoe hoger de blootstelling is aan stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen; hetgeen tot een toename van gezondheidsrisico's leidt. Indien gevoelige bestemmingen zoals woningen binnen deze afstand liggen, is emissiereductie belangrijk. Plattelands-/voormalige bedrijfswoningen worden vanuit de wet niet gezien als geurgevoelig object, maar door de GGD wel.
- Er is een berekening gemaakt voor de voorgrondgeurbelasting in zowel de vergunde als beoogde situatie.
 - Voorgrondgeurbelasting: De geuremissie neemt in de beoogde situatie toe. De voorgrondgeurbelasting verandert in de beoogde situatie in heel beperkte mate op de doorgerekende locaties. Op de locatie Pater Visserstraat 11 en 11-2 is sprake van een afname van de voorgrondgeurbelasting in de beoogde situatie. In de overige situaties neemt de

voorgroundgeurbelasting (soms een klein beetje) toe. De toename is het grootst op de woning aan de Pater Visserlaan 14 (+1,7 OU). De voorgroundgeurbelasting op de woningen die het meest in de nabijheid van het bedrijf aan de Pater Visserlaan 12 zijn gelegen, overschrijdt de gezondheidkundige advieswaarde voor woningen in het buitengebied van 5 OU. De voorgroundgeurbelasting in de woonkern overschrijdt de gezondheidkundige advieswaarde niet.

- Achtergrondgeurbelasting: De achtergrondgeurbelasting op de woningen waarvan ook de voorgroundgeurbelasting is bepaald (bijlage 1.3 tabel 1 en 2 rapport geurbelasting) verandert in de beoogde situatie niet of nauwelijks. Een uitzondering hierop is de achtergrondgeurbelasting op de woning aan de Pater Visserlaan 14 en die op de Pater Visserlaan 11. De achtergrondgeurbelasting op de Pater Visserlaan 14 neemt toe en is in de beoogde situatie gelijk aan de advieswaarde van de GGD. De achtergrondgeurbelasting op de woning aan de Pater Visserlaan 11 neemt daarentegen af, tot net onder de gezondheidkundige advieswaarde. De achtergrondgeurbelasting op de woning aan de Pater Visserlaan 10 ligt met circa 20 OU ruim boven de gezondheidkundige advieswaarde voor woningen in het buitengebied (10 OU). Dit geldt zowel voor de vergunde als beoogde situatie en verandert in de aangevraagde situatie nauwelijks. Ook een aantal andere woningen binnen een straal van 2 km van de Pater Visserlaan 12 heeft een achtergrondgeurbelasting van boven de 10 OU. Wanneer de achtergrondgeurbelasting boven de gezondheidkundige advieswaarde voor woningen in het buitengebied ligt, bedraagt het percentage geurgehinderden meer dan 20%. Bij een belasting van circa 20 OU bedraagt het percentage geurgehinderden op basis van het onderzoek van [REDACTED] et al (2023) circa 29%. Het percentage ernstige geurgehinderden bedraagt bij een achtergrondgeurbelasting van 20 OU 17%. Daarnaast zijn er woningen in de woonkern met een achtergrondgeurbelasting boven de gezondheidkundige advieswaarde voor een woning in een woonkern van 5 OU. Het percentage geurgehinderden bij een achtergrondgeurbelasting van 5 OU bedraagt 12%. Gezien de hoogte van de voorgroundgeurbelasting wordt de achtergrondgeurbelasting met name veroorzaakt door andere veehouderijen.
- Dieren zonder wettelijke geuremissiefactor In de beoogde situatie worden meer dieren zonder wettelijke geuremissiefactor gehouden. Deze dieren worden niet meegenomen in de berekening van de geurbelasting. Om geurhinder te beperken wordt voor dit soort dieren een afstandscriterium gehanteerd van tenminste 100 meter. Hieraan wordt voldaan.
- Uit de ISL3a berekeningen blijkt dat de fijnstofconcentratie op het hoogst belaste object (Pater Visserlaan 13) 16,38 µg/m³ is in de aangevraagde situatie. In de vigerende situatie was dit 16,37 µg/m³. Daarmee wordt de gezondheidkundige advieswaarde voor PM₁₀ (15 µg/m³) in beide situaties overschreden en leidt de voorgenomen ontwikkeling niet tot een substantieel andere blootstelling. Dit betekent dat gezondheidsklachten ten gevolge van de blootstelling aan fijnstof kunnen optreden.
- Op dit moment is het enkel mogelijk de endotoxinerichtafstand te berekenen voor varkens en pluimvee. De fijnstofemissie samenhangend met het houden van varkens bedraagt in de vergunde situatie 177 kg/jaar en in de beoogde situatie 180 kg/ jaar. De bijbehorende endotoxinerichtafstand is respectievelijk 79 en 80 meter. Er liggen geen woningen binnen deze richtafstand, waardoor de omwonenden geen verhoogd risico lopen op gezondheidsklachten samenhangend met de blootstelling aan endotoxine afkomstig van deze individuele varkenshouderij. Wel kan, doordat er meerdere veehouderijen in de buurt liggen en er ook nog andere diersoorten op het bedrijf aan de Pater Visserlaan 12 gehouden worden, cumulatie een rol spelen. Dit is nu nog niet met het huidige endotoxinetoetsingskader te berekenen.
- Voor een individueel bedrijf beoordeelt de GGD de vergunningaanvraag ook op het aspect zoönosen, ofschoon hier geen kwantitatieve normen voor zijn. Afstand van veehouderij tot woningen, maar vooral ook de te nemen hygiënemaatregelen vormen hierbij belangrijke criteria. De GGD bevestigt het belang van de hygiënemaatregelen die de initiatiefnemer beschrijft. De GGD

geeft aan dat het wenselijk is om de verschillende opgroei-cohorten zoveel mogelijk gezamenlijk te plaatsen zodat je introductie van ziekte uit een andere groep voorkomt. Op de site [2022-01-13 Maatregelen Zoönosen varkens.pdf \(rivm.nl\)](#) worden maatregelen beschreven ter preventie van zoönose. Het advies is deze informatie te delen met de ondernemer.

- Transport en met het transport samenhangende activiteiten in nachtelijke/ vroege ochtenduren kunnen door geluidshinder leiden tot verstoring van de nachtrust. Zorg dat transport zoveel mogelijk in de dag- en avond periode plaatsvindt.
- De ondernemer geeft aan dat hij het aanspreekpunt is voor klachten en dat klachten zullen worden opgepakt. Ook kunnen omwonenden hun klachten kwijt bij de gemeente.

Advies

- Het advies is te streven naar een zo laag mogelijke emissie van geur, ammoniak en fijnstof. In de beoogde situatie neemt de emissie van fijnstof en geur toe. Stallen zijn – met uitzondering daar waar jongveel/ zoogkoeien worden gehouden - voorzien van een luchtwasser. Gezien de hoogte van de voorgrondgeurbelasting is het advies na te gaan of wellicht andere maatregelen getroffen worden om de emissies te reduceren. Hierbij wordt bij voorkeur gezocht naar maatregelen die de bron aanpakken. In het rapport "Stalmaatregelen voor het reduceren van geuremissie uit de intensieve veehouderij" van Winkel e.a. worden een aantal te nemen maatregelen benoemd die wellicht hierbij kunnen helpen.
De effectiviteit van luchtwassers staat momenteel ter discussie. Onderzoek van Wageningen Universiteit⁸ laten zien dat er grote verschillen in effectiviteit zijn tussen luchtwassers van gelijke typen. Het WUR-onderzoek laat ook zien dat elektronische monitoring, waarbij o.a. de pH en EC waarden worden opgeslagen, geen rol kan spelen bij het identificeren van luchtwassers met een laag geurrendement. De GGD adviseert om de monitoring uit te breiden op basis van de suggesties in het WUR-onderzoek.⁹ Daarnaast adviseert de GGD om de aanbevelingen vanuit het WUR-rapport 'Goed benutten van biologische combi-luchtwassers: Onderzoek naar maatregelen aan biologische combi-luchtwassers om het verwijderingsrendement voor ammoniak en geur te verbeteren' van Groot Wassink e.a. te betrekken¹⁰.
- Vanwege de hoge achtergrondbelasting op een aantal doorgerekende locaties in het buitengebied in de huidige en beoogde situaties adviseert de GGD de gemeente om via een gebiedsgerichte aanpak de cumulatieve geurbelasting te reduceren, waarbij ook aandacht is voor bronnen zonder wettelijke emissiefactoren zoals rundvee. Deze dieren dragen immers wel bij aan de geurbelasting in een gebied, maar worden in de berekeningen buiten beschouwing gelaten.
- De GGD adviseert om de ontwikkelingen op het gebied van (cumulatie van) endotoxinen te volgen. Op dit moment is het enkel nog mogelijk om de endotoxine richtafstand van afzonderlijke bedrijven te berekenen, terwijl ook andere bedrijven kunnen bijdragen aan de totale endotoxinebelasting. In 2026 wordt een update van de endotoxine handreiking verwacht.
- Ter preventie van het ontstaan van nieuwe griepvirussen adviseert de GGD aan de veehouder en bedrijfsmedewerkers om zich jaarlijks te laten vaccineren tegen griep.

⁸ Melse *et al.*, 2018. Evaluatie geurverwijdering door luchtwassersystemen bij stallen. Deel 2. WUR.

⁹ Mogelijk zou het uitbreiden van de procesmonitoring met een directe meting van de ammoniakconcentratie in ingaande en uitgaande lucht kunnen leiden tot een betere borging van het goed functioneren van luchtwassers. Daarnaast wordt de vraag gesteld of de huidige pH normen voor bio-combi's en biologische wassers dienen te worden aangepast.

¹⁰ Groot Wassink *et al.* 2025 Goed benutten van biologische combi-luchtwassers: Onderzoek naar maatregelen aan biologische combi-luchtwassers om het verwijderingsrendement voor ammoniak en geur te verbeteren. WUR, Rapport 1545.

- De werkelijke geurhinder die omwonenden in de praktijk ervaren wordt bepaald door meerdere factoren (zoals intensiteit, gewenning en vertrouwdheid met de bron). Ook communicatie beïnvloedt hoe hinder ervaren wordt. In het kader van een ontwikkeling van een veehouderij is altijd het advies een omgevingsdialoog te houden. Blijf met de omwonenden communiceren. In een dergelijk overleg kan ingegaan worden op de ontwikkelingen en de genomen maatregelen om de overlast naar de omgeving te beperken. Probeer als ondernemer niet alleen informatie over de ontwikkeling te zenden, maar ook informatie in te winnen over de houding van de omwonenden tegenover de ontwikkeling en hun uit te nodigen aan te geven welke maatregelen zij wensen in het kader van het behoud en/of verbetering van de woon- en leefomgeving.
- De GGD adviseert om de contactgegevens duidelijk te communiceren zodat mensen zich uitgenodigd voelen om met de ondernemer in overleg te treden over eventuele klachten.

Als u nog vragen heeft over de conclusies of adviezen, kunt u contact met ons opnemen via telefoonnummer 088 639 28 08 of via milieu@gdgmv.nl.

Met vriendelijke groet,

Adviseur milieu en gezondheid

Arts Maatschappij & Gezondheid, infectieziektebestrijding

Bijlage 1 Toelichting conclusie en advies

Gezondheidskundige beoordeling

- De GGD is door de gemeente gevraagd om de voorgestelde wijziging in bedrijfsopzet aan de Pater Visserlaan 12 te Veghel op gezondheidskundige aspecten te beoordelen. Wanneer een juridische toets wordt uitgevoerd, zal getoetst worden aan de wettelijke waarden. Wettelijke normen vormen een compromis van gezondheidsbescherming en andere aspecten zoals technische en politieke haalbaarheid. Daardoor kunnen ook beneden wettelijke normen al gezondheidseffecten optreden. Vanuit gezondheid verdient het daarom de voorkeur te toetsen aan gezondheidskundige advieswaarden. Bij overschrijding van deze advieswaarden kan de gemeente het gesprek met de ondernemer aangaan om te bekijken of aanvullende maatregelen op vrijwillige basis genomen kunnen worden om te streven naar een verbetering van het woon- en leefklimaat.
- De GGD beschouwt woningen als gevoelige bestemmingen; dit geldt ook voor voormalig agrarische bedrijfswoningen/ plattelandswoningen.

Geur

- Gezondheidseffecten: Geur kan leiden tot (ernstige) hinder en daarmee samenhangend klachten als misselijkheid, hoofdpijn, prikkeling van slijmvliezen, irritatie van ogen en neus en slaapproblemen en stressgerelateerde klachten.
- Advieswaarden voorgrondbelasting: Voor de voorgrondgeurbelasting sluit de GGD aan bij bijlage 6-7 van de handreiking Wgv voor een niet-concentratie gebied. Uitgaande van maximaal 12% gehinderden voor een woonkern en 20% gehinderden in het buitengebied komt dat overeen met 2 OU/m³ voor een woonkern en 5 OU/m³ voor het buitengebied. De GGD maakt hierbij geen onderscheid tussen concentratiegebied en niet-concentratiegebied omdat deze niet gezondheidskundig is onderbouwd.
- Advieswaarden achtergrondbelasting: Het onderzoek van Geelen et al.¹¹ geeft op dit moment het best beschikbare beeld van de relatie tussen de achtergrondgeurbelasting van veehouderijen en mate van (ernstige) geurhinder binnen het onderzoeksgebied van Noord-Brabant en Limburg, zo concludeert het RIVM.¹² De onderzoeksresultaten uit en het onderzoek Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen, update van de blootstelling responsrelatie van Aalsburg R et al (2023)¹³ bevestigen het eerdere beeld uit het onderzoek van Geelen et al dat het PRA onderzoek, dat ten grondslag ligt aan de Wgv een onderschatting geeft van de geurbelasting. Daarom hanteert de GGD deze recentere relaties voor de gezondheidskundige beoordeling. Uitgaande van maximaal 12% geurgehinderden voor een woonkern en 20% voor het buitengebied, komt dat overeen met een achtergrondgeurbelasting van 5 OU/m³ voor een woonkern en 10 OU/m³ voor het buitengebied.¹⁴

¹¹ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?, Geelen et al., 2015

¹² Oplegnotitie - Resultaten duidingsonderzoek en bouwstenen voor beleid & Bijlage rapport 'Verschillen tussen twee studies naar geurbelasting geurhinderrelaties nader onderzocht'. Te downloaden via <https://www.rivm.nl/resultaten-van-duidingsonderzoek-verschil-tussen-twee-geurhindercurves>

¹³ [Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen \(awgl.nl\)](https://www.awgl.nl/)

¹⁴ Deze waarden wijken af van de waarden voor de achtergrondgeurbelasting uit de provinciale verordening van Noord Brabant (respectievelijk 20 OU/m³ voor het buitengebied en 10 OU/m³ voor de woonkern).

- **Aanvraag:** In onderstaande tabellen staat de berekende jaargemiddelde waarden van voorgrond en achtergrond geurbelasting alsook de gezondheidkundige advieswaarden.

Voorgrondgeurbelasting

Adres	Voorgrond vergund*	Voorgrond beoogd*	Advieswaarde GGD
Pater Visserlaan 10	10,1	10,4	5
Pater Visserlaan 8a (voormalige veehouderij)	8,2	8,5	5
Pater Visserlaan 7	6,8	6,9	5
Pater Visserlaan 8	8,4	8,5	5
Pater Visserlaan 9	6,0	6,2	5
Pater Visserlaan 11	14,1	12,9	5
Pater Visserlaan 14	11,0	12,7	5
Pater Visserlaan 6	6,1	6,3	5
Pater Visserlaan 11-2	14,7	13,4	5
Mr. Schendelerstraat 19	1,6	1,6	2
Mr. Schendelerstraat 21	1,7	1,7	2
Hoogstraat 19a	3,0	3,1	5

*gebaseerd op tabel 1 en 2 bijlage 1.3 geurrapport.

- De geuremissie neemt in de beoogde situatie toe. Daarnaast verandert de emissiepunt hoogte, de plaats van de emissiepunten en de uittredesnelheid. De emissiesnelheid en de hoogte van stal 1 neemt af, voor de overige stallen geldt dat de hoogte en de emissiesnelheid toeneemt. Dit heeft effect op de berekende voorgrondgeurbelasting. De voorgrondgeurbelasting verandert in de beoogde situatie in heel beperkte mate op de meeste doorgerekende locaties. In de tabel hierboven, die een samenvatting is van de tabel uit bijlage 1.3 van de rapportage geurhinder Omgevingsverordening Noord Brabant, zijn met name de meest nabijgelegen woningen én één woning uit de woonkern opgenomen. Op de locatie Pater Visserlaan 11 en 11-2 is sprake van een afname van de voorgrondgeurbelasting in de beoogde situatie. In de overige situaties neemt de geurbelasting (soms heel beperkt) toe. De toename is het grootst op de woning aan de Pater Visserlaan 14.
- De voorgrondgeurbelasting op de woningen in het buitengebied, zoals opgenomen in bovenstaande tabel, overschrijden de gezondheidkundige advieswaarde. Daarmee ligt het percentage geurgehinderden boven de 20%. In de tabellen 1 en 2 uit bijlage 1.3 blijkt dat er ook nog andere woningen zijn met een voorgrondgeurbelasting boven de 5 OU, zoals de doorgerekende woningen aan de Zandkuilen.
- De voorgrondgeurbelasting op de woningen in de woonkern liggen onder de gezondheidkundige advieswaarde. Daarmee ligt het percentage geurgehinderden onder de 12%.

Achtergrondgeurbelasting

Adres	Achtergrond vergund*	Achtergrond beoogd*	Advieswaarde GGD
Pater Visserlaan 10	9,24	9,88	10
Pater Visserlaan 8a (voormalige veehouderij)	8,03	8,15	10
Pater Visserlaan 7	7,12	7,13	10
Pater Visserlaan 8	6,66	6,66	10
Pater Visserlaan 9	8,01	8,33	10
Pater Visserlaan 11	13,24	9,43	10
Pater Visserlaan 14	8,93	10,06	10
Pater Visserlaan 6	6,98	7,02	10
Pater Visserlaan 11-2	Nb	Nb	10
Mr. Schendelerstraat 19	4,03	3,89	5
Mr. Schendelerstraat 21	4,09	3,96	5
Hoogstraat 19a	19,78	19,23	10

*gebaseerd op tabel bijlage 1.4 geurrapport, kolom AG 2013 en AG beoogd (afgesteld met ODBN)

- De achtergrondgeurbelasting op de in de tabel opgenomen woningen verandert in de beoogde situatie niet of nauwelijks. Een uitzondering hierop is de achtergrondgeurbelasting op de woning aan de Pater Visserlaan 14 en die op de Pater Visserlaan 11. De achtergrondgeurbelasting op de Pater Visserlaan 14 neemt toe en is in de beoogde situatie gelijk aan de advieswaarde van de GGD. De achtergrondgeurbelasting op de woning aan de Pater Visserlaan 11 neemt daarentegen af, tot net onder de gezondheidkundige advieswaarde. De hoogste achtergrondgeurbelasting van een woning niet behorende bij een veehouderij in de tabel van bijlage 1.4 uit het geurrapport wordt berekend op de woning aan de Hoogstraat 19a (19,78 OU vigerend, 19,23 OU beoogd). Gezien de hoogte van de voorgrondgeurbelasting op deze woning, zullen met name andere veehouderij(en) een behoorlijke bijdrage leveren aan de achtergrondgeurbelasting op deze woning.
- In bijlage 1.4 van de geurrapportage is ook de achtergrondgeurbelasting van andere woningen binnen een straal van 2 km opgenomen. Een aantal van deze woningen in het buitengebied hebben een achtergrondgeurbelasting boven de 10 OU. Daarnaast zijn er woningen in de woonkern met een achtergrondgeurbelasting boven de 5 OU. Gezien de hoogte van de voorgrondgeurbelasting wordt de achtergrondgeurbelasting met name veroorzaakt door andere veehouderijen.
- Wanneer de achtergrondgeurbelasting boven de gezondheidkundige advieswaarde van 10 OU ligt, ligt het percentage geurgehinderden boven de 20% en het percentage ernstig geurgehinderden 10%. Bij een belasting van circa 20 OU bedraagt het percentage geurgehinderden op basis van het onderzoek van [REDACTED] et al (2023) circa 29%. Het percentage ernstige geurgehinderden bedraagt bij een achtergrondgeurbelasting van 20 OU 17%.

Dieren zonder wettelijke geuremissiefactor

- Op de locatie worden zowel in de vergunde als beoogde situatie dieren zonder wettelijke geuremissiefactor gehouden. In de beoogde situatie zijn er wel meer dieren zonder wettelijke geuremissiefactor aanwezig. Deze dieren zijn niet meegenomen in de geurberekeningen. Om de geurhinder door deze dieren te beperken, wordt een afstandscriterium gehanteerd. Door de GGD wordt een afstand van minimaal 100 meter geadviseerd. Aan deze afstand wordt voldaan.

Fijnstof

- Gezondheidseffecten: Blootstelling aan fijnstof (PM_{2,5}-PM₁₀) kan leiden tot luchtwegklachten, acute klachten van ogen, neus en bovenste luchtwegen, verminderde longfunctie, hart- en vaatziekten en vervroegde sterfte.

- Advieswaarden fijnstof: Ook onder de milieukwaliteitsnormen voor fijnstof worden gezondheidseffecten gevonden. Omdat op het laagst onderzochte fijnstofniveau nog steeds gezondheidseffecten zijn gevonden, gaat de WHO ervan uit dat er geen 'veilige' concentratie is waaronder geen effecten optreden. De GGD concludeert dat fijnstof concentraties zoveel als redelijkerwijs mogelijk omlaag gebracht zou moeten worden. Voor beleid bevelen GGD en WHO de gezondheidkundige advieswaarden aan. In september 2021 is deze verlaagd van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ jaargemiddelde PM10 concentratie naar 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ en van 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ jaargemiddelde PM2.5 concentratie naar 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.
- Advies emissies: Naast het fijnstof dat direct afkomstig is uit de stallen, vindt vorming van secundair fijnstof plaats doordat het vrijkomende ammoniak uit de stallen reageert met andere stoffen in de lucht. Uit het VGO onderzoek blijkt dat de longfunctie lager is bij mensen wanneer de concentratie ammoniak in de lucht hoog is. Vandaar dat de GGD adviseert om ook te streven naar een lagere emissie van ammoniak en fijnstof.

Aanvraag:

- o De fijnstofbelasting in de aanvraag door het bedrijf op de omgeving is 202766 gram per jaar, de fijnstofbelasting conform de huidige vergunning is 185174 gram per jaar. De fijnstofbelasting neemt dus in de beoogde situatie toe met circa 9%. Vanuit gezondheid geldt dat elke toename van de fijnstofemissie bijdraagt aan de fijnstofdeken die over ons land hangt. Bekend is dat een toename van de fijnstofconcentratie tot meer klachten kan leiden, ook onder de norm. Vandaar dat geadviseerd wordt de fijnstofemissie te reduceren.
- o Uit de ISL3a berekeningen blijkt dat de fijnstofconcentratie op het hoogst belaste object (Paer Visserslaan 13) 16,38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ is in de aangevraagde situatie. In de vigerende situatie was dit 16,37 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Daarmee wordt de gezondheidkundige advieswaarde voor PM10 (15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) overschreden.
- o Om de emissie van fijnstof te reduceren worden stallen voorzien van een luchtwassysteem. De GGD adviseert om de monitoring uit te breiden op basis van de suggesties in het WUR-onderzoek (zie geur).

Endotoxine

- Gezondheidseffecten: Endotoxinen kunnen via inademing luchtwegklachten, acute en chronische longfunctieveranderingen, ontstekingsreacties en niet allergische astma en COPD veroorzaken. De Gezondheidsraad ziet endotoxine als een goede indicator voor de blootstelling van omwonenden aan stoffen uit stallen die een negatieve invloed hebben op de luchtwegen.
- Advieswaarden endotoxinen: De Gezondheidsraad leidde in 2012 een gezondheidkundige advieswaarde voor de algemene bevolking af van 30 EU/m³ endotoxinen. Op basis van de handreiking endotoxine¹⁵, is aan de hand van de fijn stof emissie de afstand berekend waarbinnen naar verwachting de gezondheidkundige advieswaarde voor 4-uurs blootstelling aan endotoxine (30 EU/m³) wordt overschreden.
- Aanvraag:
- Omdat de endotoxinerichtafstand behorende bij een concentratie van 30 EU/m³ afhankelijk is van de fijnstofemissie. Op dit moment is het enkel mogelijk de endotoxinerichtafstand te berekenen voor varkens en pluimvee. De fijnstofemissie samenhangend met het houden van varkens bedraagt in de vergunde situatie 177 kg/jaar en in de beoogde situatie 180 kg/ jaar. De bijbehorende endotoxinerichtafstand is respectievelijk 79 en 80 meter. Er liggen geen woningen binnen deze richtafstand, waardoor de omwonenden geen verhoogd risico lopen op

¹⁵ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0. Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid 25 november 2016.

gezondheidsklachten samenhangend met de blootstelling aan endotoxine afkomstig van deze individuele varkenshouderij. Wel kan, doordat er meerdere veehouderijen in de buurt liggen en er ook nog andere diersoorten op het bedrijf aan de Pater Visserlaan 12 gehouden worden, cumulatie een rol spelen. Dit is nu nog niet met het huidige endotoxinetoetsingskader te berekenen. In 2026 wordt een update van het endotoxine toetsingskader verwacht, waarmee ook de endotoxinerichtafstand voor andere diersoorten en cumulatie is te bepalen.

Zoönosen

- Gezondheidseffecten: Een zoönose is een infectieziekte die van dier op mens kan overgaan. Afhankelijk van het type infectie variëren de gezondheidseffecten.
- Kwalitatieve beoordeling: Door het ontbreken van kwantitatieve normen is voor zoönosen een kwalitatieve beoordeling gemaakt van de ontwikkeling en mogelijke maatregelen. De volgende aandachtspunten volgen uit de aangeleverde documenten:
 - o Er wordt bedrijfsmatig meerdere diersoorten gehouden (varkens, melkvee, paarden). Door de varkens te plaatsen in stallen met mechanische ventilatie, is er sprake van gesloten stallen. Stallen worden op onderdruk uitgevoerd. Voor het jongvee/ zoogkoeien en paarden is dit niet haalbaar.
 - o Het bedrijf is zoveel als mogelijk gecompartmenteerd. De verschillende leeftijdsgroepen/ categorieën bevinden zich zoveel als mogelijk niet in dezelfde stal. Aangegeven wordt door de ondernemer dat er sprake is van een gesloten bedrijfsvoering.
 - o Binnen het bedrijf worden verschillende maatregelen genomen om insleep van dierziekten te voorkomen. Dit zijn maatregelen die bijvoorbeeld wettelijk zijn bepaald maar ook maatregelen die de ondernemer treft, zoals:
 - o Er is een ongediertebestrijdingsplan en een contract afgesloten met bestrijdingsbedrijf.
 - o Het hebben van bedrijfskleding
 - o Looppaden worden regelmatig gereinigd om ziektekiemen zo min mogelijk de kans te geven zich te ontwikkelen
 - o Er is een hygiënesluis aanwezig.
 - o Er wordt aangegeven dat het schone/ vuile weg principe niet mogelijk is, hoewel het kruisen van de paden zoveel mogelijk wordt voorkomen.
 - o Er is een spoelplaats voor vrachtwagens.
 - o 1x per maand is er een bedrijfsbezoek door de dierenarts, in overleg met de ondernemer wordt de gehele gezondheidstoestand van de dieren besproken. Het bedrijfsbezoek van de dierenarts wordt gecombineerd met de voeradviseur zodat er afstemming plaats vindt over de toe te passen strategie. De adviezen van de dierenarts en voedingsadviseur worden schriftelijk vastgelegd.
 - o Er is geen specifieke ziekenboeg aanwezig, maar wel een restafdeling in stal 1.
 - o er is een IKB certificering.
 - o De varkenshouder wordt niet jaarlijks gevaccineerd tegen griep. Als tegelijkertijd een infectie voorkomt van zowel de gewone griep als de vogel- of varkensgriep, kan een nieuw virustype ontstaan. Griepvaccinatie helpt dit voorkomen. Deze griepvaccinatie is verkrijgbaar bij de huisarts. De GGD adviseert de veehouder en indien aanwezig bedrijfsmedewerkers om zich jaarlijks te laten vaccineren tegen griep.
 - o De afdeling Infectieziekten van de GGD benadrukt dat het uitbreken van een (nieuwe) zoönose in de toekomst nooit uit te sluiten is. Dit advies is geschreven met de kennis van nu.

Dialoog en klachtenafhandeling

- Aangegeven wordt dat de ondernemer het aanspreekpunt is voor klachten. Verder kan de omgeving via de gemeente ook hun klachten kwijt. De gemeente treedt dan in eerste instantie in overleg met de ondernemer. De GGD adviseert om de contactgegevens duidelijk te communiceren zodat mensen zich uitgenodigd voelen om met de ondernemer in overleg te treden over eventuele klachten.
- Bij het ontwikkelen van een initiatief zoals hier voorgesteld, is het advies altijd een omgevingsdialoog te houden.

Transport en landschappelijke inpassing:

- Transportbewegingen van en naar het bedrijf kunnen een negatief effect hebben op de omgeving door middel van geluid, geur, het risico op ongevallen en de uitstoot van fijnstof. De GGD bevestigt het belang van de maatregelen zoals:
 - o routing van het vrachtverkeer met levende dieren en mesttransport vindt buiten de bebouwde kom plaats.
 - o Het advies is om transportbewegingen zoveel mogelijk in de dag- en avondperiode plaats te laten vinden om verstoring van de nachtrust te voorkomen. Aangegeven wordt dat transport zoveel mogelijk over de dag gebeurt.
- Landschappelijke inpassing heeft een directe relatie met gezondheid. Bomen en struiken hebben een positief effect op gezondheid door de invloed op geluid en het minder optreden van geluidhinder. De hoeveelheid groen in de woonomgeving hangt samen met de ervaren gezondheid van bewoners. Wees echter bedacht op bijkomende negatieve effecten, welke kunnen worden veroorzaakt door pollen en schimmelsporen afkomstig van bomen. Deze stoffen kunnen de gezondheid van allergische en/of astmatische personen negatief beïnvloeden. Een goede landschappelijke inpassing kan leiden tot minder weerstand tegen een dergelijke ontwikkeling.

Geluid

Blootstelling aan geluid kan een scala aan nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De GGD hanteert de volgende gezondheidkundige advieswaarden voor geluidniveaus:

- Maximaal geluidniveau van **50 dB Lden** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven.
- Maximaal **40 dB Lnight** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven gedurende de nacht om slaapverstoring zoveel mogelijk te voorkomen.
- Wanneer bron- en overdrachtsmaatregelen niet afdoende zijn om onder de genoemde waarde te komen, wordt geadviseerd te kijken naar het niveau binnen: maximale binnenwaarde 33 dB Lden. Hierbij wordt opgemerkt dat ondanks de aanwezigheid van (geforceerde) ventilatie mensen vaak de ramen openhouden. Dit reduceert sterk het effect van aanwezige isolatie. Belangrijk is hier rekening mee te houden. Bovendien onderschrijft dit het belang van het zoeken naar bronmaatregelen (bijvoorbeeld type wegdek, snelheid, geluidsschermen)

Opmerking: De GGD houdt geen rekening met juridisch gecorrigeerde geluidniveaus (aftrek) omdat er onzekerheden zijn over de toekomstige effecten op de geluidsbelasting door verdere ontwikkelingen in de techniek en het treffen van geluidreducerende maatregelen aan de motorvoertuigen.

Aanvraag en conclusie:

- Het bedrijf is op redelijk korte afstand van de A50 gelegen. De akoestisch relevante bedrijfsactiviteiten in het bedrijf zijn onder andere de ventilatoren van de luchtwassers, transportbewegingen van (vracht-)wagens, gebruik van de wasplaats, het laden en lossen van vee,

het lossen van voer en de afvoer van mest. In de nabijheid van het bedrijf zijn woningen van derden gelegen.

- Uit toetsing van de resultaten (tabel 4) blijkt dat ten aanzien van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau $L_{Ar,LT}$ onder een representatieve bedrijfssituatie voldaan kan worden aan de in het akoestisch onderzoek gehanteerde normstelling van 45 dB(A) etmaalwaarde. De geluidbelasting wordt in de dagperiode met name bepaald door de transportbewegingen en laad- en losactiviteiten. In de avond- en nachtperiode zijn de ventilatoren en de koelinstallatie van de kadaverkoeling relevant. Verder blijkt uit de rapportage dat enkele keren per jaar sprake is van een lichte overschrijding van de normstelling in de nachtperiode. Het gaat om een overschrijding van 1-2 dB. Daarnaast is gekeken naar de indirecte hinder ten gevolge van aan- en afrijdend verkeer op de gevel van de woning Pater Visserslaan 14. Het eauivalente geluidsniveau L_{Aeq} voldoet aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voor de dagperiode, 45 dB (A) voor de avondperiode en 40 dB(A) voor de nachtperiode.
- Hoewel door de GGD een andere maat wordt gehanteerd, namelijk L_{den} in plaats van $L_{Ar,LT}$ lijkt op basis van de omrekenregels ($L_{Ar,LT}$ (langtijdgemiddeld beoordelingsniveau) omrekenen naar L_{den} (dag-avond-nachtgemiddelde) door de gemiddelde geluidsniveaus per dagdeel (dag, avond, nacht) te combineren met een straffactor: een **+5 dB** voor de avond (19-23u) en een **+10 dB** voor de nacht (23-7u)) ook grofweg voldaan te worden aan de gezondheidskundige advieswaarde van 50 dB L_{den} en 40 dB L_{night} . Belangrijk is dat in elk geval de geluidsbelasting binnen in de woningen onder de 33 dB blijft.